

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра методики викладання і змісту освіти

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри методики викладання і змісту освіти
Протокол № 6 від 26 серпня 2022 року
Завідувач кафедри _____ Пивоварчик І. М.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Технології середньої освіти та методика навчання

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма Педагогіка середньої освіти

П.І.Б. викладача	Папач Ольга Іванівна (лекції)
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики викладання і змісту освіти
Контактні дані викладача	E-mail: olivara@ukr.net т. моб. 095-03-69-484
Консультації	Четвер – 14.00-16.00
П.І.Б. викладача	Шатайло Наталія Вікторівна(практичні, семінарські)
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики викладання та змісту освіти
Контактні дані викладача	E-mail: nvodesa@gmail.com т. моб. 067-10-82-531
Консультації	Четвер – 15.00-17.00
	Змістовий модуль № 4: залучення викладачів кафедри методики викладання і змісту освіти

2022 – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 5 годин – 150 змістових модулів – 4	Обов'язкова	
	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
		16 год.
	Практичні, семінарські	
		10 год.
	Самостійна робота	
		124 год.
	Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету забезпечення теоретичною та практичною підготовкою здобувачів вищої освіти з питань ефективних технологій і практик навчання в сфері загальної середньої освіти.

Предмет дисципліни – теоретико-методологічні засади сучасної педагогіки та освіти.

Завдання: розвиток і систематизація знань про науково-теоретичні основи вивчення технологій середньої освіти, методики навчання та досвіду їх застосування в освітній практиці; формування компетентностей в області креативного проєктування, моделювання і організації різних форм навчання з використанням технологій освіти, інноваційних форм та методів; підготовка до практичної реалізації професійних компетентностей в педагогічній діяльності.

Переваги: програма базується на новітніх досягненнях педагогічної науки та сучасних здобутках національного та зарубіжного інноваційно-педагогічного досвіду, спрямована на набуття компетентностей для організації і реалізації освітнього процесу в умовах сучасної трансформації освіти.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання	Контроль
Змістовий модуль 1. Особливості технологій середньої освіти			
Тема 1. Теоретико-методологічні засади технологій середньої освіти	Поняття «технологія», «педагогічна технологія» та «технологія середньої освіти». Технологічний підхід до проєктування і реалізації організації освітнього процесу. Види технологій середньої освіти. Принципи організації і реалізації технологій середньої освіти.	Аналіз основних понять педагогіки	Усне опитування
Тема 2. Організаційні форми освітнього процесу в	Концептуальні засади організаційних форм освітнього процесу. Урок як основна форма організації навчання в закладі загальної середньої освіти: цілі, типи, структура. Класифікація уроків.	Моделювання уроку з предмету на вибір	Есе

закладі загальної середньої освіти.	Основні етапи сучасного уроку. Вимоги до уроку.		
Тема 3. Особливості організації освітнього процесу в зарубіжних країнах.	Характеристика освітніх систем країн Європейського Союзу. Основні тенденції розвитку освіти в країнах Європейського Союзу.	Аналіз системи освіти країни на вибір	Презентація
Тема 4: Класичні педагогічні технології	Антропософські школи Р. Штейнера. «Школа успіху і радості» С. Френе. Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера. Технологія розвитку критичного мислення. Класифікація методів розвитку критичного мислення. Структура уроку в технології розвитку критичного мислення	Порівняльний аналіз двох технологій на вибір	Повідомлення
Змістовий модуль 2. Сучасні технології навчання			
Тема 5: Виникнення і розвиток сучасних технологій навчання у середній освіті.	Технології особистісно-орієнтованої технології навчання. Модульно-рейтингова система навчання. Можливості застосування технологій розвивального навчання в середній освіті.	Характеристика особливостей технології навчання на вибір,	Повідомлення
Тема 6: Здоров'я-збережувальні технології в освітньому процесі. Арт-педагогічні технології в роботі сучасного педагога	Сутність здоров'язбережувальних технологій. Класифікація та групи здоров'язбережувальних технологій. здоров'язбережувальні технології в умовах реалізації Нової української школи. Види оздоровчої діяльності на уроках. Арт-технології: поняття та сутність. Цілі арт-педагогіки. Види залежно від засобу впливу. Особливості організації безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану та повоєння.	Розробка методичних вказівок, проведення арт-педагогічної вправи	Повідомлення
Тема 7: Технології інтегрованого навчання. Технології проблемного навчання.	Сутність, мета, зміст, результативність інтегрованого навчання. Методичний інструментарій технологій інтегрованого навчання, можливості впровадження в освітньому процесі. Технології проблемного навчання. Засоби і способи створення проблемних	Створення навчального кейсу, складання алгоритму розв'язання	Повідомлення

Кейс-технології	ситуацій, алгоритм їх розв'язання. Сутність кейс-технологій. Різновиди кейсів. Організаційно-педагогічні умови реалізації кейс-технологій.	проблемних ситуацій	
Змістовий модуль 3. Методика навчання			
Тема 8: Теоретичні засади методики навчання	Методика як галузь педагогічної науки, що досліджує зміст навчального предмета та побудову навчального процесу. Місце методики в системі педагогічних наук. Зв'язок методики з іншими науками. Предмет та завдання методики навчання.	Проаналізуйте основні поняття	Презентація щодо ролі і місця методики навчання
Тема 9: Методика навчання розв'язування творчих завдань	Співвідношення понять «методика» та «технологія» навчання. Методики організації самостійної роботи і розвитку творчих здібностей учнів. Метод «мозкового штурму». Метод синектики. Метод аналогій. Метод контрольних запитань. Методична стратегія «Jigsaw».	Аналіз методики організації самостійної роботи і розвитку творчих здібностей учнів	Презентація таблиці співвідношення
Тема 10: Методика організації групової форми роботи	Методика кооперативного навчання. Методика роботи в парах. Методика інтерактивного навчання. SWOT-аналіз: сутність та сфера застосування. Метод асоціацій та аналогій: мета та можливості використання. Діаграма Венна: мета та можливості використання. Метод «Шість капелюхів» Едварда де Боно.	Аналіз методики інтерактивного навчання, моделювання	Презентація методики організації групової роботи
Тема 11. Методика підготовки і проведення сучасного уроку у закладах освіти	Підхід в освіті – методологічна орієнтація у педагогічній діяльності. Методика організації і проведення різних етапів уроку з урахуванням освітніх підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого). Технологічна карта уроку. Конструктор уроку. Аналіз уроку. Урок у технології проблемного навчання. Структура особистісно орієнтованого уроку. Урок розвитку критичного мислення: особливості структури та добору методів. Структура та особливості організації інтерактивного уроку. Урок з елементами тренінгу. Урок-проект. Урок-майстерня у технології розвивального навчання. Методика використання візуальних засобів на уроці.	Проектування уроку за технологією, пошукові завдання, творчі завдання з предмету	Презентація освітніх підходів

Змістовий модуль 4. Особливості методики навчання предмету (на вибір здобувача)			
Тема 12. Загальні засади методики навчання в середній освіті	Державний стандарт базової середньої освіти. Зміст навчання предмету. Наскрізнi змістові лінії як засіб інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів. Сучасні методи навчання. Особливості вибору методів навчання. Характеристика навчальної діяльності учнів на різних рівнях навчання. Методи забезпечення мотивації учнів до навчання. Можливості зворотного зв'язку. Особливості створення сприятливого, комфортного освітнього середовища. Роль освітнього середовища в організації уроку. Опора на досвід, цінності, знання, уміння і навички учнів. Теоретичні та методичні засади проєктування (моделювання, побудови) навчального курсу. Діагностика та формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів. Позакласна робота з предмету.	Проєктування уроку, моделювання позакласної роботи з предмету	Презентація
Тема 13. Загальні засади методики навчання в середній освіті	Інтерактивні технології навчання. Тренінгові технології. Ігрові технології навчання.	Розробка тренінгу, інтерактивної вправи	Характеристика основних груп педагогічних ігор
Тема 14. Особливості застосування проєктних технологій на уроці. Методика використання ІКТ на уроках	Поняття та сутність проєктних технологій. Дидактичні можливості використання технологій проєктного навчання. Мета, зміст, методи, форми і засоби використання інформаційних технологій в освітньому процесі. Ефективність інформатизації сучасної середньої освіти. Професійна майстерність учителя у використанні ІКТ на уроках.	Проєктування	Презентація форм і методів ІКТ
Тема 15. Методичні засади проєктування освітнього контенту	Технології проєктування змісту освіти. Процедура інтегрування й варіювання диференційованого змісту навчальних предметів. Інструменти проєктування освітнього процесу: таксономія Б.Блума, метод дизайн-мислення, метод ADDIE, система SMART.	Аналіз диференційованого змісту, проєктування навчальної ситуації	Презентація

За кожною темою від здобувачів освіти вимагається:

- ведення тематичного словника,

- складання конспекту самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування.

4. Політика курсу

Під час лекційних занять від здобувача вимагається уважно слухати викладача, конспектувати основні положення теми, брати участь в дискусіях, пошуково-дослідницької діяльності та інтерактиві.

До кожного **практично-семінарського заняття** здобувач повинен сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, виконувати практичні завдання, готувати виступи і презентації. Під час проведення практично-семінарського заняття здобувачі повинні брати активну участь в обговоренні теми, відповідати на питання викладача та своїх одногрупників, брати активну участь у всіх видах навчальної діяльності, організованої викладачем.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, ведення тематичного словника, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практично-семінарських заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти при виконанні самостійної роботи, індивідуальних завдань повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, не допускати академічний плагіат. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями, які не повинні перевищувати 20%. Списування під час виконання самостійних робіт та на екзаменах заборонені

Політика щодо дедлайнів та перекладань. Перекладання академічних заборгованостей відбувається за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

5.1. Критерії оцінювання за всіма видами робіт

Бали			Критерії оцінювання навчальних досягнень	
За національною шкалою	Шкала ЄКТС		Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач вищої освіти			
1-5	1...100	F...A		
5	90 ... 100	A	Здобувач освіти виявив всебічні, систематичні й глибокі знання з питань сучасної педагогіки і освіти, що передбачені програмою; вільно володіє термінологією педагогічної науки; розуміє сутність педагогічних понять, явищ і процесів, педагогічних закономірностей та принципів, проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому трактуванні навчального матеріалу; їх значення для подальшої професійної діяльності.	Здобувач освіти гарно орієнтується в матеріалах модулів. Здійснює аналіз нормативної науково-педагогічної джерельної бази з педагогіки і загальної середньої освіти. Використовує додаткові педагогічні джерела. Активно приймає участь у дискусіях. Вміє обґрунтувати і довести власну точку зору. Виконує всі практичні завдання самостійно, творчо, у повному обсязі.
4	75	C	Здобувач освіти виявив загалом добрі знання навчального	Завдання виконано самостійно, але

	... 89	... В	матеріалу з питань сучасної педагогіки і загальної середньої освіти, але допустив не суттєві помилки; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої роботи.	стандартно, висновки потребують подальшого осмислення та відповідності до подальшої практичної роботи. Здобувач впевнений у власних висновках, але вони потребують уточнення. Приймає активну участь у дискусіях і інтерактивних вправах.
3	60 ... 74	Е ... D	Здобувач освіти виявив базові знання основного навчального матеріалу дисципліни; в основному виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при виконанні завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал.	Завдання виконує стандартно. Здобувач освіти невпевнений у власних висновках. Задовільно орієнтується в матеріалі дисципліни, а також у проблемі, поставленій у завданні, відповідь розкрито неповністю є недоліки.
2	35 ... 59	FX	Здобувач освіти має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу курсу; допускав принципові помилки при виконанні завдань, які може усунути лише за допомогою викладача.	Виконує частину завдання за допомогою викладача.
1	1 ... 34	F	Здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

5.2. Критерії оцінювання за різними видами робіт

Вид роботи	Бали	Критерії
Виконання навчально-дослідних завдань в межах самостійної роботи	1	Здобувач виконує навчально-дослідні завдання не належним чином (готовність на мінімальному рівні), припускається помилок у відповідях на запитання, недостатньо орієнтується у термінології.

(підготовка наукових доповідей з питань дисципліни, винесених для обговорення на семінарських заняттях)	2	Здобувач виконує завдання формально, не виявляє творчості, лише частково відтворює матеріал навчально-наукової літератури, не може його проаналізувати та зробити висновки.
	3	Здобувач творчо підходить до виконання завдання, висловлює у підготовленій доповіді власні думки на підставі опрацьованих наукових джерел, виявляє академічну доброчесність, у повному обсязі розкриває сутність та зміст досліджуваного питання, робить повномірні висновки.
Семінарські заняття (виступи та обговорення наукових доповідей, активність у процесі обговорення питань з тем дисципліни під час семінарських занять, відповіді на питання викладача під час усного опитування)	1	Здобувач не проявляє активності під час семінарського заняття, спостерігає за роботою інших, фрагментарно долучається до дискусій та обговорень..
	2	Здобувач бере активну участь в обговоренні питань, які розглядаються, аргументовано висловлює свою думку, коректно дискутує з іншими здобувачами, ставить питання після їх виступів. Під час презентацій та повідомлень припускається незначних помилок.
	3	Здобувач надає правильні відповіді на запитання, поставлені викладачем та іншими здобувачами; бере активну участь в обговоренні запропонованих питань; висловлює свою думку; демонструє вміння працювати в команді, вміння критично мислити; виявляє обізнаність щодо запропонованої теми заняття; цитує думки авторів рекомендованих друкованих та електронних джерел зі списку літератури.
Виконання самостійної роботи (самостійне вивчення та практичне опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання)	0	Здобувач не виконав самостійну роботу.
	1-2	Здобувач опрацював всі питання, винесені на самостійне вивчення, але не всі з них – повною мірою. Припускається помилок під час поточного контролю.

	3	Здобувач виявляє творчість у виконанні самостійної роботи та опрацюванні питань, винесених на самостійне вивчення; аналізуючи рекомендовані друковані та електронні джерела зі списку літератури, спирається на власний педагогічний досвід. Під час поточного контролю знань не припускається помилок у відповідях.
--	----------	--

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та/або періодичний контроль															Підсумковий контроль	Загальна підсумкова оцінка (сума балів)					
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль № 3				Змістовий модуль № 4										
T1	T2	T3	T4		T5	T6		T7	T8	T9		T10	T11		T12	T13		T14	T15	20	100
ср	ср	ср	ср	с	ср	с	ср	ср	ср	ср	с	ср	с	ср	ср	с	ср	ср	ср		
5	5	5	3	3	4	3	4	5	5	3	3	5	3	4	5	3	3	4	5		

*Умовні позначення: ср – самостійна робота, с – семінарські заняття.

7. Рекомендована література

Основна

1. Корміна Л. І. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах : методичні рекомендації до курсу / Л. І. Корміна. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 52 с.
2. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / 3-тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 302 с.
4. Зайченко І.В. Педагогіка : підручник : Київ : Ліра-К. 2016. 607 с.
5. Казачінер О.С. Інноваційні педагогічні технології навчання дітей з особливостями розвитку: навч.-метод. посіб. / О. С. Казачінер. Харків : Основа, 2018. 96 с.
6. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навч. посіб. 3-тє вид., допов. і перероб. Харків : Мітра, 2018. 454 с.
7. Педагогічні технології в сучасних наукових дослідженнях: досвід та інновації: колект. монографія / за ред. С. Я. Харченко. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2017. 372 с.
8. Teaching Practices and Pedagogical Innovation. URL: [https://www.oecd.org/education/school/TalisCeri%202012%20\(tppi\)--Ebook.pdf](https://www.oecd.org/education/school/TalisCeri%202012%20(tppi)--Ebook.pdf) (дата звернення: 15.02. 2022).

Додаткова

1. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи «Нова українська школа» / Гриневич Л., Дрожжина Т., Глоба О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич, С. Калашнікової. – Київ, «Видавнича група «Шкільний світ», 2021. 312 с. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/ILID_FS-on-SEL_final.pdf (дата звернення: 19.02. 2022).
2. Армейський О.С. Розвиток правової компетентності вчителів у післядипломній педагогічній освіті: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Укр. інж. -пед. акад. Харків, 2018. 20 с.
3. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти. Київ, Державна служба якості освіти, 2019. 240 с.
4. Внутрішня система забезпечення якості освіти: Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva_conferentcia/2019/posibniki/abetka_dlya_directora.pdf (дата звернення: 14.02. 2022).
5. Дем'янчук О. О. Методика формування гностичних умінь молодих педагогів засобами дистанційного навчання у період підвищення кваліфікації в системі післядипломної освіти: *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.* 2018. Вип. 1. С. 53-58. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2018_1_13. (дата звернення: 18.02. 2022).
6. Дерябіна С.В., Шатайло Н.В. Педагогічний інструментарій проектування арт-персоніфікованого простору. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет конф. (28–29 травня 2020 р., м. Київ).* Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 385-387.
7. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій/ автор-укладач Н. П. Наволокова. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 176 с. URL:: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Navolokova_Enciclopedia.pdf (дата звернення: 20.02. 2022).
8. Загородній В. Про створення електронних засобів навчання. Методика застосування. *Юридичний вісник.* 2018. № 1. С. 79-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2018_1_14 (дата звернення: 10.02. 2022).
9. Зайцева О. М. Проектні технології в організації та управлінні професійною орієнтацією учнів у закладах загальної середньої освіти: *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки.* 2019. Вип. 3. С. 113-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2019_3_15 (дата звернення: 12.02. 2022).
10. Задоріна О.М., Папач О.І. Технологія кооперативного навчання: методичний потенціал та досвід впровадження. *Актуальні питання гуманітарних наук.* – 2022. № 53. С. 304-311.
11. Золотарьова Г.М. Інноваційні педагогічні технології при підготовці вчителів у Німеччині: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2017. 20 с.
12. Ігнатенко Н. В. Теоретичні основи застосування технології проектного навчання на уроках історії у закладах загальної середньої освіти. *Молодий вчений.* 2018. № 9(2). С. 403-406. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_9\(2\)_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_9(2)_30) (дата звернення: 17.02. 2022).

13. Посібник для формування нових знань і навичок щодо використання сучасних ІТ – технологій. Перевернуте навчання. Кіровоград, 2017. 59 с. URL: <https://bit.ly/3B1uKbv> (дата звернення: 10.02. 2022).
14. Психолого-педагогічні технології формування позитивної громадської думки щодо освітніх реформ: метод. рек.: Імекс, 2019. 53 с.
15. Слабошевська Т. М. Методика організації мультимедійного навчання майбутніх учителів. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія : Педагогічні науки.* 2017. Вип. 135. С. 226-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzped_2017_135_30 (дата звернення: 19.02. 2022).
16. Шатайло Н.В. Інтеграція в мистецькій освіті як інструмент формування світогляду особистості. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми і перспективи розвитку*: мат. І Всеукраїнської наук.-практ. конф. 21 травня 2019 р. Одеса, 2019. С. 70-72.
17. Яловега І. Г. Витоки дизайн-мислення: евристика в перший та другий етапи розвитку філософії та науки. *Фізико-математична освіта. Випуск 4(22).* 2019. С. 150-156.

Нормативні документи

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (2011, 2013 (зі змінами). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п> (дата звернення: 14.02. 2022).
2. Державний стандарт початкової загальної освіти, 2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 16.02. 2022).
3. Державний стандарт базової середньої освіти, 2020, затв. постановою Кабінету Міністрів України за №898 від 30.09. 2020 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898> (дата звернення: 15.02. 2022).
4. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 19.02. 2022).
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020. № 651-XIV URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 19.02. 2022).
6. Нова українська школа: основи стандарту освіти. 2016. М. Товкало (ред.). Львів.
7. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 №2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 19.02. 2022).

8. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://osvita.ua> Освітній портал «Освіта.UA».
2. <http://ukped.com> Українська педагогіка.
3. <http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
4. <http://znannya.info> Інформаційний портал «Знання».
5. www.npu.edu.ua (elibr@npu.edu.ua) Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова